

Aliona GUMENCO,

master în drept, doctorand, lector universitar

al Catedrei „Drept public și securitate a Frontierei” a Academiei “Ștefan cel Mare” a MAI

TERORISMUL POLITIC O FORMĂ A RĂZBOIULUI CLANDESTIN

Rezumat

Terorismul prin formele noi de manifestare, prin caracterul său tot mai organizat, constituie o amenințare permanentă la adresa comunității umane, a instituțiilor și chiar a statelor. Violența exercitată în acțiunile teroriste urmărește, în principiu, un scop politic bine conturat, și anume o schimbare politică, terorismul, în oricare din formele sale, rămânând, un terorism politic. Motivele actelor teroriste pot fi diverse: schimbarea unei forme de guvernământ, controlul asupra unor teritorii, producerea unui efect generalizat de panică și intimidare în sânul unei populații sau al unui stat, protestul față de anumite decizii politice sau mutații geopolitice, contestarea unor tratate internaționale, revendicări politice, motive cu puternică încărcătură simbolică etc. lucruri care sunt în general greu de realizat prin mijloace democratice sau convenționale.

Cuvinte-cheie: terorism politic, violență, stat, putere, organizației teroristă.

Summary

Terrorism through new forms of manifestation, by its organized character, its a permanent threat to the human community, institutions and even states. Violence exercised in terrorist actions follows, in principle, a well-defined political aim, and exactly - political change, terrorism in any of its forms remained a political terrorism. The reasons of terrorist acts can be various: changing the form of government, control over some territories, producing an effect which will create panic and intimidation in the bosom of a population or one state, protest against certain political decisions or geopolitical change, challenging international treaties, political claims, reasons with strong load symbolic, etc., things that in generally are difficult to achieve by democratic or conventional means.

Keywords: political terrorism, violence, state, power, terrorist organization

Terorismul este un fenomen care a apărut în primul secol al erei noastre și s-a dezvoltat odată cu evoluția societății și a civilizației umane și continuă să progreseze de la o zi la alta. Deși se depun eforturi considerabile în combaterea acestuia, în această perioadă terorismul este una din principalele probleme ale omenirii și continuă să reprezinte o amenințare la siguranța mai multor state și chiar a lumii. Aceste acte de terorism fiind niște fapte ilicite nu trebuie să fie încurajate și susținute în nici un fel și de nici un stat indiferent care ar fi motivele care i-au determinat să recurgă la aceste acțiuni.

Așadar, la bază terorismul este un concept fundamendal și inerent politic. Terorismul nu este altceva, în ultimă instanță, decât forma cea mai violentă a luptei politice, idee susținută și cu prilejul definirii terorismului. O asemenea amprentă a luptei politice este grefată și asupra terorismului de stat desprins, de altfel, din conceptul mai larg al terorismului politic [1, p.125].

Terorismul politic este caracterizat prin faptul că elementul subiectiv al infracțiunii este de ordin politic, actul de teroare este îndreptat asupra statului, organelor sale sau reprezentanților săi, împotriva organizării sale politice sau formei de stat. Acesta are ca scop ruperea relațiilor diplomatice, nimicirea sau înlăturarea din post, prin agresiune, a unor lideri politici și șefi de state, care nu mai au capacitatea de a influența politica externă. Acest tip de terorism are o alt scop față de toate celelalte tipuri de terorism prin faptul că implică puterea politică ca instrument principal de menținerea lui pe poziții.

Obiectivele terorismului politic vizează în principal cucerirea puterii politice prin violență, opoziția la imperialism și oliharhie, lupta pentru reforme sociale, lupta pentru putere și influență, lupta pentru imagine, lupta pentru identitate, crearea și întreținerea stării de haos.

Dacă până la Primul Război Mondial terorismul avea în vedere schimbări revoluționare, prin violență antiguvernamentală, cetățenii constituiți în astfel de grupuri teroriste urmărind răsturnarea unui regim despot și tiranic din propria țară, după anul 1930 termenul "terorism" nu mai îmbracă conotații revoluționare. Terorismul își schimbă sensul și semnificațiile de până atunci și vizează, în principiu, practici de reprimare în masă folosite de state totalitare și de conducătorii lor dictatoriali împotriva propriilor cetățeni. Ca exemple pot fi dictatura lui Hitler și a lui Stalin, în aceste dictaturi s-a creat un sistem de guvernare bazat pe frică și teroare [1, p. 127].

Astăzi, terorismul îmbracă însă acut forma terorismului de stat, guvernele implicându-se activ în finanțarea și comandarea unor acțiuni teroriste, în protecția oferită teroriștilor și organizațiilor teroriste, astfel de state complice la acțiunile teroriste fiind considerate sponsori ai terorismului internațional.

Acest tip de terorism de stat, sprijinit de autorități, reprezintă un război mascat în care state mai slabe pot să înfrunte statele mai mari, mai puternice, folosindu-se de grupări și baze teroriste, solid organizate și înarmate, cu puternică forță financiară sau militară, care prin tehnici și metode specifice, imprevizibile, uneori imposibil de anticipat sau de contracarat, lovesc primitiv și necruțător, neașteptat și fulgerător, în locuri sau zone populate, secerând zeci, sute sau mii de vieți omeneste din state țintă, asigurând astfel publicitatea și răsunetul acțiunilor lor revendicative [1, p. 129]. Ca exemplu de stat complice poate fi adus Organizația Al Qaeda.

Infracțiunile de terorism politic sunt infracțiuni, săvârșite prin mijloace specifice în vederea atingerii unui scop politic și care provoacă un sentiment de teamă. Dintre cele mai importante acte de acest gen, amintim asasinarea foștilor președinți John Fitzgerald Kennedy – SUA, Anwar El Sadat – Egipt, Salvador Allende – Republica Chile, a foștilor prim-miniștri ai Indiei – Indira și Radjiv Gandhi, Yitzhak Rabin – Israel. Această enumerare ar putea continua cu nenumărate lovitură de stat, înfăptuite într-o serie de țări, prin numeroase acte de violență, drept urmare a cărora au căzut victime magistrați, juriști, militari, reprezentanți ai organelor de poliție. Terorismul politic reprezintă deci o amenințare directă pentru ordinea de drept a unui stat [2, p. 52].

Majoritatea organizațiilor teroriste din lume, inclusiv fundamentalismul is-

lamic, practică, de fapt, un terorism politic. Formele de manifestare a terorismului politic sunt numeroase. Ele se încadrează totuși în câteva categorii [6, p. 25]:

- terorismul explicit sau implicit pus în aplicare de majoritatea statelor cu regimuri totalitare;

- terorismul exercitat de organizațiile politice extremiste (majoritatea organizațiilor teroriste din Europa și din America Latină, spre exemplu, au la bază ideologii politice de natură comunistă, unele neo-nazistă sau din sfera a ceea ce am putea numi "exclusivismul" sau "fundamentalismul politic");

- terorismul practicat de persoane influente, grupuri de interese etc.;

- terorismul Puterii.

Pe parcursul istoriei, extremiștii au practicat terorismul pentru a genera frica și a impune o schimbare în comportament. Până în sec. al XIX-lea teroriștii acordau, de obicei, unor categorii de oameni imunitate la atac, și anume: femeilor, copiilor și bătrânilor. Dezvoltarea statelor birocratice a dus la schimbări profunde în terorism. Teroriștii au înțeles că moartea unui singur individ, chiar și a monarhului, nu produce neapărat schimbările politice pe care și le doreau. Teroriștii au reacționat prin folosirea unei metode indirecte de atac. Aceste atacuri indirecte au creat o atmosferă publică de neliniște și neîncredere în guvern. Spontaneitatea și raritatea aparentă a actelor face, practic, imposibilă protecția de către guverne a tuturor victimelor potențiale. Societatea cere protecția pe care statul nu o poate acorda [3, p. 43].

Grupurile de tip extremist sunt constituite în baza anumitor legități, și anume [4, p. 47]:

- autonomia organizației de luptă în cadrul partidului politic corespunzător, fapt ce creează celui din urmă posibilități de manevrare pe arena politică;

- selectarea într-o astfel de organizație a anumitor oameni care se deosebesc prin conștiință extremistă, forme marginale de activitate socială, tendință de autojertfire. Printre asemenea persoane, după cum demonstrează practica luptei cu terorismul, sunt mulți oameni talentați care creează organizații clandestine și asigură funcționarea lor;

- pregătirea și efectuarea actelor teroriste în serie sub forma asasinării persoanelor cunoscute, exploziilor în locurile publice, organizării accidentelor rutiere, luării de ostatici, atacării întreprinderilor, organizațiilor, instituțiilor, a ambasadelor etc. și înaintarea ultimatelor organelor de stat;

- sprijinirea pe formațiuni înarmate ilegale, care duc în anumite regiuni geografice un război de gherilă. În cazul dat este caracteristic tandemul clandestinității și simbioza acțiunii teroriste cu acțiunile militare din regiune;

- sprijinirea pe mijloacele de informare în masă atât oficiale, cât și clandestine, cu scop de propagandă în rândurile populației din diferite păături sociale, formarea a adeptilor acțiunilor sale;

- infiltrarea în cadrul organelor de drept a funcționarilor simpatizanți ai formațiunilor teroriste care i-ar asigura cu informația necesară în ce privește activitatea acestor instituții;

- stabilirea legăturilor cu structurile analogice din străinătate, care le-ar oferi mijloace materiale și informaționale.

Scopul final urmărit de terorism este de natură politică, oricare ar fi psihologia de grup sau motivele personale ale indivizilor care recurg la acte de terorism deoarece ei nu urmăresc obținerea câștigului material, ci realizarea unor obiective politice. Terorismul este relaționat cu indivizi sau grupuri care urmăresc răsturnarea regimurilor politice, cu corectarea unor deficiențe sociale sau erodarea ordinii politice internaționale.

Scopul operațiunilor este acela de a influența deciziile politice, de a determina un guvern ori un grup politic aflat la putere să se conformeze intereselor teroriste [5, p. 213].

Acest tip de război va fi permanent și pretutindeni, iar inamicul va fi difuz, greu de identificat și localizat, ceea ce va face aproape imposibilă descoperirea și anihilarea lui cu mijloace convenționale.

Referințe bibliografice:

1. Dumitru Virgil Diaconu. *Terorismul. Repere juridice și istorice*. Ed. All Beck. București: 2004, 356 p.

2. Oleg Balan. *Terorismul – fenomen global*. Conferința științifico-practică *Aplicarea tehnologiilor moderne în procesul de instruire a funcționarilor de poliție și ofițerilor trupelor de carabinieri în instituțiile de învățământ ale MAI privind prevenirea și contracararea terorismului*. Chișinău: 2002, 122 p.

3. Oleg Balan. *Terorismul – crimă internațională*. Chișinău: 1998, 144 p.

4. Gheorghe Gladchii, Vitalie Sîli. *Terorismul: studiu criminologic și juridico-penal*. Chișinău: 2004, 282 p.

5. Natalia Chiper. *Apariția istorică și noțiunea terorismului. Unele aspecte criminologice privind autorii actelor teroriste*. Materialele conferinței științifico-practice internaționale *Prevenirea și combaterea crimelor transnaționale: probleme teoretice și practice*. Chișinău: 2005, 399 p.

6. <http://cssas.unap.ro>, Centrul de Studii Strategice de Securitate Terorismul. Dimensiune geopolitică și geostrategică. Războiul terorist. Războiul împotriva terorismului, București, 2002, 77 p.